

Kommunal regnskapsstandard nr. 12 (KRS)

Fastsatt som KRS av styret i foreningen GKRS 12.12.2024 med virkning fra og med regnskapsåret 2025.

Interkommunale samarbeid etter kommuneloven – regnskapsmessige problemstillinger

1 INNLEDNING OG BAKGRUNN

1. Kommuner og fylkeskommuner kan samarbeide om løsning av felles oppgaver på en rekke forskjellige måter. Samarbeidet kan organiseres gjennom en samarbeidsform regulert i kommuneloven, som et selskap (interkommunalt selskap, aksjeselskap eller samvirkeforetak), en forening eller på annen måte det er rettslig adgang til, jf. kommuneloven § 17-1. Kommuneloven regulerer interkommunale samarbeid organisert som interkommunalt politisk råd (IPR), kommunalt oppgavefellesskap (KO) og vertskommunesamarbeid.
2. Med budsjett- og regnskapsforskriften forstås forskrift av 07.06.2019 nr. 714 om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.
3. Med kommuner menes i denne standard både kommuner og fylkeskommuner, med mindre noe annet fremgår av sammenhengen.

1.1 Avgrensning av virkeområde

1. Standarden omfatter regnskapsmessige problemstillinger knyttet til interkommunale samarbeid etablert med hjemmel i kommuneloven. Følgende samarbeidsformer er dermed omfattet:
 - Interkommunalt politisk råd (IPR), jf. kommuneloven kapittel 18.
 - Kommunalt oppgavefellesskap (KO), jf. kommuneloven kapittel 19.
 - Vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven kapittel 20.

IPR og KO kan enten være egne rettssubjekt eller være en del av kontorkommunen. En oversikt over de ulike variantene av disse samarbeidsformene og noen sentrale hovedpunkter i regelverket for dem er vist i vedlegg 1.

2. Standarden omhandler regnskapsføring av etablering, inntreden og uttreden av kommuner i samarbeidet, overføringer og kjøp/salg mellom kommunene og samarbeidet, felles investeringer i samarbeidet, avvikling av samarbeidet samt behandling av merforbruk i samarbeidets årsregnskap.

3. Standarden omhandler regnskapsføringen både i kommunenes regnskap og i samarbeidenes regnskap.
4. Regnskapsmessige problemstillinger knyttet til interkommunale samarbeid som er organisert som selskaper, dekkes av KRS nr. 13 Engasjement i selskaper – regnskapsmessige problemstillinger.

2 REGELVERK

1. **Interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefelleskap** opprettes med hjemmel i henholdsvis kommuneloven § 18-1 og § 19-1.

Det skal inngås en samarbeidsavtale for interkommunale politiske råd (IPR) som blant annet skal fastsette om samarbeidet er eget rettssubjekt, den enkelte deltakerens eierandel i rådet og ansvarsandel for rådets forpliktelser hvis ansvarsandelen avviker fra eierandelen, uttreden og oppløsning.

Tilsvarende skal samarbeidsavtalen for kommunalt oppgavefelleskap blant annet inneholde bestemmelser om hvorvidt oppgavefelleskapet er eget rettssubjekt, deltakernes innskuddsplikt og plikt til å yte andre bidrag til oppgavefelleskapet, eierandel og ansvarsandel for felleskapets forpliktelser hvis ansvarsandelen avviker fra eierandelen, myndighet til å ta opp lån, uttreden og oppløsning.

Interkommunale samarbeid, både de som er eget rettssubjekt, og de som ikke er eget rettssubjekt, skal etter kommuneloven § 14-8 utarbeide eget årsregnskap.

Samarbeid som ikke er eget rettssubjekt, og som har forventede brutto driftsinntekter på mindre enn 5 millioner kroner, og hvor samarbeidsavtalen fastsetter at det kan unnlates å utarbeide eget årsregnskap, kan inngå i årsregnskapet til kontorkommunen, jf. budsjett- og regnskapsforskriften §§ 8-3 og 8-4 første ledd. Det fremgår av Kommunal- og distriktsdepartementets veileder til budsjett- og regnskapsforskriften at budsjetterte driftsinntekter er avgjørende med hensyn til beløpsgrensen.

2. **Vertskommunesamarbeid** etter kommuneloven kapittel 20 innebærer at en kommune (samarbeidskommune) kan avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe avgjørelser etter delegert myndighet fra samarbeidskommunen.

Det skal inngås en skriftlig samarbeidsavtale som blant annet skal inneholde bestemmelser om det økonomiske oppgjøret mellom samarbeidskommunene og vertskommunen, og regler for uttreden og oppløsning av samarbeidet.

Samarbeidets utgifter og inntekter inngår i vertskommunens årsregnskap.

3 DRØFTELSE

3.1 Definisjoner

1. I denne standarden forstås følgende begreper slik:

- a) *Interkommunalt samarbeid*: Brukes som samlebegrep for interkommunale samarbeid i form av interkommunale politiske råd (IPR) og kommunale oppgavefellesskap (KO).
- b) *Mindre samarbeid*: Interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt og har forventete brutto driftsinntekter på mindre enn 5 millioner kroner.
- c) *Eget regnskap*: Regnskap for interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 14-8.
- d) *Deltakerkommune*: Kommune som er deltaker i interkommunalt samarbeid eller vertskommunesamarbeid. Omfatter ikke kontorkommunen til et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt eller vertskommunen i et vertskommunesamarbeid. Begrepet deltakerkommune i standarden avviker derfor fra slik begrepet anvendes i kommuneloven.
- e) *Kontorkommune*: Den kommunen som i hovedsak står rettslig og økonomisk ansvarlig for et interkommunalt samarbeid etter kommuneloven kapittel 18 og 19 som ikke er eget rettssubjekt.
- f) *Vertskommune*: Den kommunen i et vertskommunesamarbeid etter kommuneloven kapittel 20 som utfører oppgaver etter delebert myndighet fra en eller flere deltakerkommuner.
- g) *Innskudd*: Overføring av midler fra en deltakerkommune til et kommunalt oppgavefellesskap som er eget rettssubjekt med hjemmel i den til enhver tid gjeldende samarbeidsavtalen som skal være egenkapital i samarbeidet. Innskudd har normalt sammenheng med deltakerens eierandel i samarbeidet. Innskudd kan bestå av penger, tingsinnkudd eller en kombinasjon av dette. Innskudd i et kommunalt oppgavefellesskap som ikke er eget rettssubjekt regnes som tilskudd.
- h) *Tilskudd*: Overføringer av midler fra deltakerkommuner til et kommunalt oppgavefellesskap uten vederlag. Omfatter ikke overføringer som regnes som innskudd.
- i) *Overskudd og underskudd (samarbeid uten eget årsregnskap)*: Kontorkommunens eller vertskommunens regnskap viser at samarbeidets driftsinntekter er høyere enn driftsutgiftene (overskudd) eller lavere enn driftsutgiftene (underskudd).
- j) *Samarbeidets område i kontorkommunens regnskap*: Den delen av kontorkommunens regnskap som gjelder virksomheten i et interkommunalt samarbeid etter kommuneloven kapittel 18 og 19 som ikke er eget rettssubjekt og ikke avlegger eget årsregnskap.

3.2 Interkommunale samarbeid som er eget rettssubjekt

1. Interkommunale samarbeid som er eget rettssubjekt skal utarbeide eget årsregnskap og årsberetning, jf. kommuneloven § 14-8.

3.2.1 Etablering og innskudd

1. Et interkommunalt samarbeid etableres ved at to eller flere kommuner inngår en samarbeidsavtale og velger et representantskap for samarbeidet. For

interkommunale politiske råd har kommunene ikke innskuddsplikt, mens for kommunale oppgavefellesskap fastsetter samarbeidsavtalen deltakernes eventuelle innskuddsplikt, jf. kommuneloven § 19-4 fjerde ledd bokstav e. Det må vurderes konkret hvilke økonomiske disposisjoner etableringen eventuelt innebærer, og regnskapsføre disse etter de økonomiske realitetene.

Deltakerkommunenenes regnskap

2. Når deltakerkommunene gjør innskudd i et kommunalt oppgavefellesskap som er eget rettssubjekt, regnskapsføres dette i deltakerkommunenenes investeringsregnskap som om det var kjøp av andeler og aktiveres som anleggsmiddel i balansen. Skjer innskuddet i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen som salg av anleggsmiddel og kjøp av andeler i deltakerkommunens investeringsregnskap.
3. Innskudd for å styrke egenkapitalen til et kommunalt oppgavefellesskap som er eget rettssubjekt, som overføres på et senere tidspunkt enn ved etablering, regnskapsføres i investeringsregnskapet i deltakerkommunene på samme måte.
4. Andre overføringer fra deltakerkommunene til et kommunalt oppgavefellesskap som er eget rettssubjekt, enn de som følger av innskuddsplikten etter samarbeidsavtalen, regnes som tilskudd og utgiftsføres i deltakerkommunenenes driftsregnskap som en overføringsutgift, jf. nærmere omtale i punkt 3.2.3 nedenfor.

Samarbeidets regnskap

5. I regnskapet til et kommunalt oppgavefellesskap som er eget rettssubjekt, regnskapsføres innskudd som mottas ved etablering av oppgavefellesskapet, direkte i åpningsbalansen. Innskudd vil som hovedregel være frie midler for samarbeidet og klassifiseres dermed som disposisjonsfond. Dersom det ligger føringer i samarbeidsavtalen som innebærer at innskuddet er forbeholdt investeringer, klassifiseres midlene som investeringsfond. Dersom innskuddet skjer i form av midler som i medhold av lov, forskrift eller avtale er reservert særskilte formål, klassifiseres disse som bundne drifts- eller investeringsfond. Innskudd i form av anleggsmidler regnskapsføres på samme måte med motpost kapitalkonto.
6. Innskudd for å styrke egenkapitalen til et kommunalt oppgavefellesskap som er eget rettssubjekt, som mottas på et senere tidspunkt enn ved etablering, regnskapsføres som hovedregel i samarbeidets driftsregnskap. Dersom det ligger føringer i samarbeidsavtalen som innebærer at innskuddet er forbeholdt investeringer, skjer regnskapsføringen i samarbeidets investeringsregnskap.

Skjer innskuddet i form av anleggsmidler dekomponeres i en kjøpstransaksjon og en overføringstransaksjon som regnskapsføres i investeringsregnskapet. Anleggsmidlet aktiveres i balansen.

7. Andre overføringer til et kommunalt oppgavefellesskap som er eget rettssubjekt, enn de som følger av innskuddsplikten etter samarbeidsavtalen, regnes som tilskudd og inntektsføres i samarbeidets drifts- eller investeringsregnskap som en

overføringsinntekt, jf. nærmere omtale i punkt 3.2.3 nedenfor.

3.2.2 *Inntreden av nye deltakerkommuner i interkommunale samarbeid som er eget rettssubjekt*

1. Inntreden av nye deltakerkommuner i et interkommunalt samarbeid som er eget rettssubjekt, kan enten innebære en utvidelse av samarbeidet, eller en avvikling og nyetablering av samarbeidet. Hvorvidt inntreden av nye deltakerkommuner er en utvidelse av eksisterende samarbeid eller avvikling og nyetablering, må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle ut fra hvilke vedtak og handlinger som gjøres av samarbeidet og deltakerkommunene.

Deltakerkommunenenes regnskap

2. Ved senere inntreden av deltakerkommuner i et kommunalt oppgavefelleskap som er eget rettssubjekt, skal samarbeidsavtalen regulere eventuell innskuddsplikt. For nye deltakerkommuner regnskapsføres innskudd på samme måte som ved etablering, jf. punkt 3.2.1 nr. 2 ovenfor.

Samarbeidets regnskap

3. Ved inntreden av nye deltakerkommuner som regnes som utvidelse av samarbeidet, regnskapsføres innskudd fra nye deltakerkommuner på samme måte som innskudd fra eksisterende deltakerkommuner på et senere tidspunkt enn ved etablering, jf. punkt 3.2.1 nr. 6 ovenfor.
4. Dersom et kommunalt oppgavefelleskap ved inntreden av nye deltakerkommuner, regnes som avviklet og at det etableres et nytt oppgavefelleskap, regnskapsføres innskudd fra nye deltakerkommuner direkte i oppgavefelleskapets nye åpningsbalanse, jf. punkt 3.2.1 nr. 5 ovenfor.

3.2.3 *Overføringer, kjøp og salg mellom kommunen og interkommunale samarbeid som er eget rettssubjekt*

1. Overføring av midler og kjøp/salg mellom deltakerkommuner og et interkommunalt samarbeid som er eget rettssubjekt skal regnskapsføres som transaksjoner i begge parter drifts- og investeringsregnskap i samsvar med anordningsprinsippet.
2. Dersom en deltakerkommune yter tjenester til samarbeidet i stedet for å overføre penger, skal verdien av den tjenesten kommunen utfører fremkomme i deltakerkommunens regnskap som en overføring fra kommunen til samarbeidet og inntektsføres som salg av tjenester.

I samarbeidets regnskap utgiftsføres verdien av tjenestene som kjøp av tjenester og inntektsføres som overføringsinntekter.

3. Dersom det er avtalt at deltakerkommunene skal bidra til å dekke en viss andel av utgiftene eller et underskudd i samarbeidet, anses dette som en kjent inntekt for samarbeidet. I samarbeidets driftsregnskap inntektsføres i slike tilfeller en overføring fra deltakerkommunene det året utgiftene er påløpt eller underskuddet er oppstått, uavhengig av hvor mye deltakerkommunene faktisk har betalt det

aktuelle året. Tilsvarende vil det være en kjent utgift som skal utgiftsføres i deltakerkommunenes driftsregnskap.

3.2.4 Lån mellom kommunen og interkommunale samarbeid som er eget rettssubjekt

1. Lån fra deltakerkommunene til et interkommunalt samarbeid som er eget rettssubjekt regnskapsføres som utlån i deltakerkommunenes regnskap og som innlån i samarbeidets regnskap. Slike lån er eksterne lån (lån mellom to rettssubjekter) og er derfor ikke omfattet av begrensningen i KRS nr. 3 punkt 3.1 nr. 3.

3.2.5 Investeringer

1. Investeringer foretatt av et interkommunalt samarbeid som er eget rettssubjekt, regnskapsføres i samarbeidets investeringsregnskap. Aktivering av anleggsmidlet i balansen og avskrivninger skjer i samarbeidets balanse.
2. Dersom deltakerkommunene finansierer sine respektive andeler av en investering, vil de også kunne være formelle og reelle medeiere i anleggsmidlene. Investeringen er da å anse som deltakerkommunenes investering, og skal ikke regnskapsføres i samarbeidets regnskap. Deltakerkommunene regnskapsfører sin respektive andel av investeringen i sitt investeringsregnskap og aktiverer sin andel av driftsmiddelet i sitt balanseregnskap. Vesentlighetsgrensen i KRS nr. 4 punkt 3.2 nr. 5 gjelder for hver enkelt deltakerkommunes investeringsandel.
3. Tilskudd fra deltakerkommunene til andres investeringer som kan lånefinansieres etter kommuneloven § 14-16, skal føres i investeringsregnskapet i deltakerkommunene hvis tilskuddet finansieres med inntekter der, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4 første ledd andre punktum. Låneadgangen etter kommuneloven § 14-16 andre ledd gjelder tilskudd til investeringer i kommunalt eide selskaper. Det følger av Prop 46 L (2017-2018) at kommunale oppgavefelleskap som er egne rettssubjekt, kan regnes som selskap etter denne bestemmelsen, mens interkommunalt politisk råd faller utenfor selskapsbegrepet.

3.2.6 Inndekking av merforbruk

1. Inndekking av merforbruk i interkommunale samarbeid skal dekkes inn i samsvar med kommuneloven § 14-12. Dersom inndekking av merforbruk skal avvike fra deltakeransvaret, må dette fastsettes i samarbeidsavtalen, jf. § 14-12 fjerde ledd.

3.2.7 Uttreden fra interkommunale samarbeid som er eget rettssubjekt

1. Samarbeidsavtalen skal regulere hvordan en deltakerdeltakerkommune kan tre ut av et interkommunalt samarbeid. Det må vurderes konkret hvilke økonomiske disposisjoner en uttreden eventuelt innebærer, og regnskapsføre disse etter de økonomiske realitetene.

Deltakerkommunenenes regnskap

2. Dersom det ved uttreden av et kommunalt oppgavefellesskap som er eget rettssubjekt, foretas et oppgjør som innebærer tilbakebetaling av den uttredende kommunens innskudd i oppgavefellesskapet, skal overføringen regnskapsføres som salg av andeler i den uttredende kommunens investeringsregnskap.
3. En overføring til uttredende kommune som ikke kan regnes som tilbakebetaling av innskudd, skal regnskapsføres som en overføringsinntekt i den uttredende kommunens regnskap.

Overføring av midler fra samarbeidets investeringer inntektsføres i den uttredende kommunens investeringsregnskap. Skjer oppgjøret i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en kjøpstransaksjon og en overføringstransaksjon.

Overføring av midler fra samarbeidets drift inntektsføres i den uttredende kommunens driftsregnskap.

4. Oppgjør som innebærer overføring av midler fra uttredende kommune til samarbeidet, utgiftsføres som en overføringsutgift i den uttredende kommunens regnskap. Dersom oppgjøret kan knyttes til investeringsformål i samarbeidet, skal overføringen regnskapsføres i investeringsregnskapet. Gjelder overføringen driften av samarbeidet, skal regnskapsføringen skje i driftsregnskapet.

Samarbeidets regnskap

5. Dersom det ved uttreden av samarbeidet skal foretas et oppgjør som innebærer overføring av midler fra samarbeidet til den uttredende kommunen, skal dette regnskapsføres som en overføringsutgift i samarbeidets regnskap. Tilsvarende skal oppgjør som innebærer overføring av midler til samarbeidet, inntektsføres i samarbeidets regnskap.
6. Overføring av midler fra samarbeidets investeringer, skal utgiftsføres i investeringsregnskapet. Skjer oppgjøret i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en salgstransaksjon og en overføringstransaksjon.

Overføring av midler fra samarbeidets drift utgiftsføres i samarbeidets driftsregnskap.

3.2.8 Avvikling av interkommunale samarbeid som er eget rettssubjekt

1. Oppløsning av et interkommunalt samarbeid skal være regulert i samarbeidsavtalen. Avviklingsoppgjør med deltakerkommunene regnskapsføres på samme måte som oppgjør ved uttreden, jf. punkt 3.2.7.

3.2.9 Omdanning til selskap

1. Et interkommunalt samarbeid kan omdannes til et selskap i form av interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS) eller samvirkeforetak (SA). Det er ikke gitt selskapsrettslige regler om slik omdanning. Slik omdanning regnes

som avvikling av samarbeidet og at kommunene stifter selskapet.

2. Avviklingen regnskapsføres i samsvar med avsnitt 3.2.8 ovenfor. Stiftelsen av selskapet regnskapsføres i kommunenes investeringsregnskap som kjøp av aksjer eller andeler i samsvar med KRS nr. 13.
3. I samarbeidets eget regnskap håndteres slik omdanning som en avvikling av samarbeidet.

3.3 Interkommunale samarbeid som ikke er eget rettssubjekt – eget regnskap

1. Interkommunale samarbeid skal som hovedregel utarbeide eget årsregnskap og årsberetning, jf. kommuneloven § 14-8. Dette gjelder også interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekt. For unntak fra årsregnskapsplikten, se delkapittel 3.4.

3.3.1 Etablering og innskudd

1. Et interkommunalt samarbeid etableres ved at to eller flere kommuner inngår en samarbeidsavtale og velger et representantskap for samarbeidet. Det må vurderes konkret hvilke økonomiske disposisjoner etableringen eventuelt innebærer og regnskapsføre disse etter de økonomiske realitetene.

Deltakerkommunenes regnskap

2. Overføring av midler fra deltakerkommunene til et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt, regnes som tilskudd til samarbeidet. Overføringen regnskapsføres som en overføringsutgift i deltakerkommunenes driftsregnskap. Overføringsutgiften regnskapsføres i investeringsregnskapet dersom den anses som tilskudd til andres investeringer, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4.

Skjer overføringen i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen som salg av anleggsmiddel og overføringsutgift.

3. Overføring av midler som gjennomføres på et senere tidspunkt enn ved etablering, regnskapsføres i drifts- eller investeringsregnskapet i deltakerkommunene på samme måte.

Kontorkommunens regnskap

4. Overføring av midler fra kontorkommunen til et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt, regnskapsføres som overføringsutgift i kontorkommunens drifts- eller investeringsregnskap. Slike overføringer skjer internt i samme rettssubjekt og savner derfor kjennetegn av en transaksjon. Overføringene regnskapsføres derfor etter kontinuitet, det vil si at bokført verdi på eiendelene i kommunens regnskap videreføres i samarbeidets regnskap.

Samarbeidets regnskap

5. I regnskapet til et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt, regnskapsføres overføringer som mottas ved etablering av samarbeidet som en overføringsinntekt i samarbeidets drifts- eller investeringsregnskap. Mottas anleggsmidler, dekomponeres dette i en overførstransaksjon og kjøp av anleggsmidler. Anleggsmidlene aktiveres i balansen med motpost kapitalkonto.

Mottas midler som i medhold av lov, forskrift eller avtale er reservert særskilte formål, klassifiseres disse som bundne fond. Samarbeidsavtalen regnes ikke som en avtale i denne sammenheng, dvs. at midler som mottas som følge av samarbeidsavtale regnes som frie midler for samarbeidet.

6. Overføring av midler fra kontorkommunen som mottas ved etablering av samarbeidet inntektsføres i drifts- eller investeringsregnskapet. Regnskapsføringen skjer til kontinuitet, dvs. at bokført verdi på eiendelene i kontorkommunens regnskap videreføres i oppgavefellesskapets regnskap
7. Overføringer fra deltakerkommunene eller kontorkommunen som gjennomføres på et senere tidspunkt enn ved etablering, regnskapsføres i drifts- eller investeringsregnskapet på samme måte som i nr. 5 og 6.

3.3.2 *Inntreden av nye deltakere i interkommunale samarbeid som ikke er eget rettssubjekt*

1. Ved senere inntreden av deltakere i et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt, regnskapsføres overføringer fra disse til samarbeidet på samme måte som ved etablering, jf. punkt 3.3.1 ovenfor.

3.3.3 *Overføringer, kjøp og salg mellom kommunen og interkommunale samarbeid som ikke er eget rettssubjekt*

1. Overføring av midler og kjøp/salg mellom deltakerkommunene og et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt, skal regnskapsføres som transaksjoner i begge parters drifts- og investeringsregnskap i samsvar med anordningsprinsippet. Dette gjelder også ved overføringer og kjøp/salg mellom et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt og kontorkommunen.
2. Dersom en deltakerkommune yter tjenester til samarbeidet i stedet for å overføre penger, skal verdien av den tjenesten kommunen utfører fremkomme i kommunens regnskap som en overføring fra kommunen til samarbeidet og inntektsføres som salg av tjenester. Dette gjelder også dersom kontorkommunen yter slike tjenester til samarbeidet.

I samarbeidets regnskap utgiftsføres verdien av tjenestene som kjøp av tjenester og inntektsføres som overføringsinntekter.

3. Dersom det er avtalt at deltakerkommunene og kontorkommunen skal bidra til å dekke en viss andel av utgiftene eller et underskudd i samarbeidet, anses dette som en kjent inntekt for samarbeidet. Det inntektsføres i slike tilfeller en overføring fra kommunene i samarbeidets driftsregnskap når utgiftene er påløpt eller underskuddet er oppstått, uavhengig av hvor mye kommunene faktisk har betalt det aktuelle året. Tilsvarende vil det være en kjent utgift som skal utgiftsføres i driftsregnskapet til deltakerkommunene og kontorkommunen.

3.3.4 Lån mellom kommunen og interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt

1. Lån fra deltakerkommunene til et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt regnskapsføres som utlån i deltakerkommunenes regnskap og som innlån i samarbeidets regnskap. Slike lån regnes som eksterne lån (lån mellom to rettssubjekter) og er derfor ikke omfattet av begrensningen i KRS nr. 3 punkt 3.1 nr. 3.
2. Lån fra kontorkommunen til et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt regnes som et internt utlån som skal regnskapsføres som utlån i kontorkommunens regnskap og som innlån i samarbeidets regnskap. Internt utlån begrenses til det som faktisk finansierer investeringer i samarbeidet, dvs. at det ikke skal være ubrukte lånemidler fra interne innlån i samarbeidets regnskap, jf. KRS nr. 3 punkt 3.1 nr. 3.

3.3.5 Investeringer

1. Investeringer foretatt av et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt, regnskapsføres i samarbeidets investeringsregnskap. Aktivisering av anleggsmidlet i balansen og avskrivninger skjer i samarbeidets balanse.
2. Dersom deltakerkommunene og kontorkommunen finansierer sine respektive andeler av en investering, vil de også kunne være formelle og reelle medeiere i anleggsmidlene. Investeringen er da å anse som henholdsvis deltakerkommunenes og kontorkommunens investering, og skal ikke regnskapsføres i samarbeidets regnskap. Deltakerkommunene og kontorkommunen regnskapsfører sine respektive andeler av investeringen i sitt investeringsregnskap og aktiverer sine andeler av driftsmiddelet i sitt balanseregnskap. Vesentlighetsgrensen i KRS nr. 4 punkt 3.2 nr. 5 gjelder for hver enkelt kommunes investeringsandel.
3. Tilskudd fra deltakerkommunene til investeringer i et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt regnes som tilskudd til kontorkommunen. Slike tilskudd som etter kommuneloven § 14-16 første ledd kan finansieres med lån, føres i investeringsregnskapet i deltakerkommunene hvis tilskuddet finansieres med inntekter der, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4 første ledd andre punktum.

3.3.6 Inndekking av merforbruk

1. Merforbruk i interkommunale samarbeid skal dekkes inn i samsvar med kommuneloven § 14-12. Dersom inndekking av merforbruk skal avvike fra deltakeransvaret, må dette fastsettes i samarbeidsavtalen, jf. § 14-12 fjerde ledd.

3.3.7 Uttreden fra interkommunale samarbeid som ikke er eget rettssubjekt

1. Samarbeidsavtalen skal regulere hvordan kommunene kan tre ut av et interkommunalt samarbeid. Det må vurderes konkret hvilke økonomiske disposisjoner en uttreden eventuelt innebærer, og regnskapsføre disse etter de

økonomiske realitetene.

2. Dersom kontorkommunen trer ut av et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt regnes det som avvikling av samarbeidet og eventuell etablering av et nytt samarbeid mellom de resterende deltakerkommunene. Se avsnitt 3.3.8 om avvikling av samarbeid.

Deltakerkommunens regnskap

3. Dersom det ved uttreden frafra et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt, skal foretas et oppgjør som innebærer overføring av midler fra samarbeidet til den uttredende kommunen, skal dette regnskapsføres som en overføringsinntekt i den uttredende kommunens regnskap.

Overføring av midler fra samarbeidets investeringsregnskap inntektsføres i den uttredende kommunens investeringsregnskap. Skjer oppgjøret i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en kjøpstransaksjon og en overføringstransaksjon.

Overføring av midler fra samarbeidets driftsregnskap inntektsføres i den uttredende kommunens driftsregnskap.

4. Oppgjør som innebærer overføring av midler fra uttredende kommune til samarbeidet, utgiftsføres som en overføringsutgift i den uttredende kommunens regnskap. Dersom oppgjøret kan knyttes til investeringsformål i samarbeidet, skal overføringen regnskapsføres i investeringsregnskapet. Gjelder overføringen driften av samarbeidet, skal regnskapsføringen skje i driftsregnskapet.

Samarbeidets regnskap

5. Oppgjør som innebærer overføring av midler fra samarbeidet til en uttredende kommune, regnskapsføres som en overføringsutgift i samarbeidets regnskap.

Overføring av midler fra samarbeidets investeringer utgiftsføres i samarbeidets investeringsregnskap. Skjer oppgjøret i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en salgstransaksjon og en overføringstransaksjon.

Overføring av midler fra samarbeidets drift utgiftsføres i den uttredende kommunens driftsregnskap.

6. Oppgjør som innebærer overføring av midler fra uttredende kommune til samarbeidet, inntektsføres som hovedregel som en overføringsinntekt i samarbeidets driftsregnskap. Dersom oppgjøret kan knyttes til investeringsformål i samarbeidet, skal overføringen inntektsføres i investeringsregnskapet.

3.3.8 Avvikling av interkommunale samarbeid som ikke er eget rettssubjekt

1. Oppløsning av samarbeidet skal være regulert i samarbeidsavtalen. Avviklingsoppgjør med deltakerkommunene regnskapsføres på samme måte som for oppgjør ved uttreden, jf. avsnitt 3.3.7.

2. Avviklingsoppgjør med kontorkommunen regnskapsføres som en overføringsutgift i samarbeidets regnskap og som en overføringsinntekt i kontorkommunens regnskap. Overføringer internt i samme rettssubjekt savner kjennetegn av transaksjon, og regnskapsføres derfor til kontinuitet. Det vil si at bokførte verdier i samarbeidets regnskap på tidspunkt for avvikling av samarbeidet videreføres i kontorkommunen.

3.3.9 Omdanning til selskap

1. Et interkommunalt samarbeid kan omdannes til et selskap i form av interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS) eller samvirkeforetak (SA). Med mindre annet følger av den faktiske gjennomføringen, regnes slik omdanning som avvikling av samarbeidet og at kontorkommunen og deltakerkommunene stifter selskapet.
2. Avviklingen regnskapsføres i samsvar med punkt 3.3.8 ovenfor. Stiftelsen av selskapet regnskapsføres som kjøp av aksjer eller andeler i kommunenes investeringsregnskap i samsvar med KRS nr. 13.

3.4 Interkommunale samarbeid som ikke er eget rettssubjekt – ikke eget regnskap

3.4.1 Etablering og innskudd

1. Et interkommunalt samarbeid etableres ved at to eller flere kommuner inngår en samarbeidsavtale og velger et representantskap for samarbeidet. Det må vurderes konkret hvilke økonomiske disposisjoner etableringen eventuelt innebærer og regnskapsføre disse etter de økonomiske realitetene.

Deltakerkommunenes regnskap

2. Overføring av midler fra en deltakerkommune til et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt, regnes som tilskudd til samarbeidet. Overføringen regnskapsføres som en overføringsutgift i deltakerkommunenes driftsregnskap. Overføringsutgiften regnskapsføres i investeringsregnskapet dersom den anses som tilskudd til andres investeringer, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4.

Skjer overføringen i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen som salg av anleggsmiddel og overføringsutgift.

3. Overføring av midler som gjennomføres på et senere tidspunkt enn ved etablering, regnskapsføres i drifts- eller investeringsregnskapet i deltakerkommunene på samme måte.

Kontorkommunens regnskap

4. Overføring av midler fra deltakerkommunene til et interkommunalt samarbeid som ikke avlegger eget årsregnskap, vil, med mindre annet følger av samarbeidsavtalen, være disponible midler for samarbeidets representantskap. Kontorkommunens kommunestyre kan ikke råde fritt over slike fond. Innskuddene klassifiseres derfor som bundne fond i kontorkommunens regnskap.

5. Overføring av midler ved etablering av et interkommunalt samarbeid som ikke avlegger eget årsregnskap, regnskapsføres som en overføringsinntekt i kontorkommunens drifts- eller investeringsregnskap, på samarbeidets regnskapsområde. Mottas anleggsmidler, dekomponeres dette i en overføringstransaksjon og kjøp av anleggsmidler. Anleggsmidlene aktiveres i balansen med motpost kapitalkonto.
6. Overføring av anleggsmidler fra kontorkommunen til samarbeidet er overføringer internt i samme rettssubjekt og samme regnskapsenhet. Slik overføring er derfor ikke en transaksjon. Slike anleggsmidler regnskapsføres til kontinuitet i kontorkommunen, dvs. at bokført verdi videreføres i balansen og det ikke skjer noen regnskapsføring i drifts- eller investeringsregnskapet.

3.4.2 *Inntreden av nye deltakere i interkommunale samarbeid uten eget regnskap*

1. Ved senere inntreden av deltakere i et interkommunalt samarbeid som ikke avlegger eget årsregnskap, regnskapsføres overføringer fra nye deltakerkommuner til samarbeidet på samme måte som ved etablering, jf. punkt 3.4.1 nr. 2 og 3 ovenfor.
2. I kontorkommunens regnskap regnskapsføres innskudd fra nye deltakere på samme måte som innskudd ved etablering, jf. punkt 3.4.1 nr. 4-6 ovenfor.

3.4.3 *Overføringer og kjøp/salg mellom kommunen og interkommunale samarbeid uten eget regnskap*

1. Overføring av midler og kjøp/salg mellom deltakerkommuner og interkommunale samarbeid skal regnskapsføres som transaksjoner i begge parter drifts- og investeringsregnskap i samsvar med anordningsprinsippet
2. Overføringer og kjøp/salg mellom kontorkommunen og et interkommunalt samarbeid som ikke utarbeider eget regnskap, savner kjennetegn av en transaksjon. Slike overføringer og kjøp/salg regnskapsføres tilsvarende som om det foretas mellom øvrige kommunale virksomheter i kommunekassens regnskap.
3. Dersom det er avtalt at deltakerkommunene skal bidra til å dekke en viss andel av utgiftene eller et underskudd i samarbeidet etter eventuell bruk av fond, anses dette som en kjent inntekt som skal inntektsføres på samarbeidets område i kontorkommunens regnskap når utgiftene er påløpt eller underskuddet er oppstått, uavhengig av hvor mye deltakerkommunene faktisk har betalt det aktuelle året. Tilsvarende vil det være en kjent utgift som skal utgiftsføres i deltakerkommunenes regnskap.
4. Et overskudd i samarbeidet vil, med mindre annet er avtalt, måtte anses som midler som er disponible for representantskapet, men bundne for kontorkommunen og klassifiseres derfor som bundne midler i kontorkommunens regnskap. Dette gjelder også kontorkommunens andel av overskuddet dersom det følger av samarbeidsavtalen eller annen avtale at representantskapet kan

disponere også disse midlene.

En avtale om deling av overskudd i samarbeidet representerer en kjent utgift på samarbeidets område i kontorkommunens regnskap og en kjent inntekt i deltakerkommunenes regnskap. Overskuddet er kjent det året det er oppstått.

3.4.4 Investeringer

1. Investeringer foretatt av et interkommunalt samarbeid som ikke utarbeider eget regnskap regnskapsføres i investeringsregnskapet i kontorkommunens regnskap på samarbeidets område. Aktivering av anleggsmidlet i balansen og avskrivninger skjer i kontorkommunens regnskap.
2. Dersom deltakerkommunene finansierer sine respektive andeler av investeringer, vil de kunne være formelle og reelle medeiere i anleggsmidlene. Investeringen er da å anse som henholdsvis deltakerkommunenes og kontorkommunens investering, og kun kontorkommunens andel av investeringen regnskapsføres i kontorkommunens regnskap. Deltakerkommunenes andel av investeringen regnskapsføres i de respektive kommunenes investeringsregnskap og aktiveres i deltakerkommunenes balanseregnskap. Vesentlighetsgrensen i KRS nr. 4 punkt 3.2 nr. 5 gjelder for hver enkelt deltakerkommunes investeringsandel.
3. Tilskudd fra deltakerkommunene til investeringer i et interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt regnes som tilskudd til kontorkommunen. Slike tilskudd som etter kommuneloven § 14-16 første ledd kan finansieres med lån, føres i investeringsregnskapet i deltakerkommunene hvis tilskuddet finansieres med inntekter der, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4 første ledd andre punktum.

3.4.5 Regnskapsavleggelse i interkommunale samarbeid uten eget regnskap

1. Regnskap for interkommunale samarbeid som ikke utarbeider eget årsregnskap, skal inngå i kontorkommunens regnskap, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 8-3. Det utarbeides derfor ikke et eget fullstendig årsregnskap for samarbeidet. Samarbeidets inntekter og utgifter skal i årsregnskapet til kontorkommunen føres opp i bevilgningsoversiktene etter § 5-4 andre ledd som eget budsjettområde og § 5-5 andre ledd med samme detaljeringsnivå som bevilgningen i kontorkommunens årsbudsjett, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 8-4 tredje ledd første punktum.

I tillegg skal det utarbeides et detaljregnskap på samme detaljeringsnivå som detaljbudsjettet, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 8-4 tredje ledd andre punktum. Detaljregnskapet skal forelegges representantskapet.

2. Samarbeidet kan unnlate å utarbeide egen årsberetning hvis det framgår av samarbeidsavtalen, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 8-3.

3.4.6 Uttreden fra interkommunale samarbeid uten eget regnskap

1. Uttreden skal være regulert i samarbeidsavtalen. Dersom det ved uttreden av samarbeidet skal foretas et oppgjør som innebærer overføring av midler fra

samarbeidet til den uttredende kommunen, skal dette regnskapsføres som en overføringsutgift i kontorkommunens regnskap på samarbeidets område og en tilsvarende inntekt i den uttredende kommunes regnskap. Tilsvarende skal oppgjør som innebærer overføring av midler til samarbeidet, inntektsføres i kontorkommunens regnskap på samarbeidets område og utgiftsføres i den uttredende kommunes regnskap.

2. Skjer oppjøret i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en salgstransaksjon og en overføringstransaksjon (utgift) i investeringsregnskapet i kontorkommunens regnskap. I den uttredende kommunes investeringsregnskap dekomponeres transaksjonen i en kjøpstransaksjon og en overføringstransaksjon (inntekt).

3.4.7 Avvikling av interkommunale samarbeid uten eget regnskap

1. Oppløsning av samarbeidet skal være regulert i samarbeidsavtalen, jf. kommuneloven § 18-4 fjerde ledd bokstav h for interkommunalt politisk råd og § 19-4 fjerde ledd bokstav j for kommunalt oppgavefellesskap. Avviklingsoppgjør med deltakerkommunene regnskapsføres på samme måte som oppgjør ved uttreden, jf. punkt 3.4.2.

3.4.8 Omdanning til selskap

3. Et interkommunalt samarbeid kan omdannes til et selskap i form av interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS) eller samvirkeforetak (SA). Med mindre annet følger av den faktiske gjennomføringen, regnes slik omdanning som avvikling av samarbeidet og at kontorkommunen og deltakerkommunene stifter selskapet.

Avviklingen regnskapsføres i samsvar med punkt 3.4.6 ovenfor. Stiftelsen av selskapet regnskapsføres som kjøp av aksjer eller andeler i kommunenes investeringsregnskap i samsvar med KRS nr. 13.

3.5 Vertskommunesamarbeid

3.5.1 Etablering og overføring av kapital

1. Etablering av vertskommunesamarbeid etter kommuneloven kapittel 20 innebærer at deltakerkommunene overlater utførelse av oppgaver til vertskommunen. Etablering av vertskommunesamarbeid innebærer ikke nødvendigvis tilgang eller bruk av midler som skal regnskapsføres. Det må derfor vurderes konkret hvilke økonomiske disposisjoner etableringen eventuelt innebærer, og regnskapsføre disse etter de økonomiske realitetene.
2. Dersom vertskommunen overtar eierskapet av anleggsmidler fra en deltakerkommunen, regnskapsføres overdragelsen som salg av anleggsmiddel i deltakerkommunenes investeringsregnskap. Skjer overdragelsen vederlagsfritt eller til underpris, dekomponeres transaksjonen i en salgsinntekt og en overføringsutgift i deltakerkommunenes regnskap.

I vertskommunen regnskapsføres overdragelsen i investeringsregnskapet som kjøp av anleggsmiddel og aktiveres balansen. Skjer overdragelsen vederlagsfritt eller til underpris, regnskapsføres overdragelsen i vertskommunens regnskap som kjøp av anleggsmidler og inntektsføres som en overføringsinntekt, jf. KRS nr. 4 punkt 3.2. nr. 9.

3. Senere inntreden av deltakere i et vertskommunesamarbeid regnskapsføres på samme måte som ved etablering.

3.5.2 Uttreden fra vertskommunesamarbeid

1. Uttreden skal være regulert i samarbeidsavtalen, jf. kommuneloven § 20-4 tredje ledd bokstav g. Dersom det ved en kommunes uttreden av vertskommunesamarbeidet skal foretas et oppgjør som innebærer overføring av midler fra vertskommunen til den uttredende kommunen, skal dette regnskapsføres som en overføringsutgift i vertskommunens drifts- eller investeringsregnskap og en tilsvarende inntekt i den uttredende kommunens regnskap. Dersom det overføres midler fra vertskommunens investeringsregnskap, regnskapsføres overføringen i investeringsregnskapet. Overføres midler fra vertskommunens driftsregnskap, regnskapsføres overføringen i driftsregnskapet.

Skjer oppgjøret i form av anleggsmidler, dekomponeres transaksjonen i en salgstransaksjon og en overføringstransaksjon (utgift) i vertskommunens investeringsregnskap. I den uttredende kommunens investeringsregnskap dekomponeres transaksjonen i en kjøpstransaksjon og en overføringstransaksjon (inntekt).

2. Oppgjør som innebærer overføring av midler til vertskommunen, skal inntektsføres i vertskommunens drifts- eller investeringsregnskap og utgiftsføres i den uttredende kommunens regnskap.

3.5.3 Overføringer og kjøp/salg mellom kommunen og vertskommunesamarbeid

1. Dersom det er avtalt at deltakerkommunene skal bidra til å dekke en viss andel av utgiftene eller et underskudd etter eventuell bruk av fond, i vertskommunesamarbeidet, anses dette som en kjent inntekt som skal inntektsføres i vertskommunens regnskap når utgiftene er påløpt eller underskuddet er oppstått, uavhengig av hvor mye deltakerkommunene faktisk har betalt det aktuelle året. Tilsvarende vil det være en kjent utgift som skal utgiftsføres i deltakerkommunenes regnskap.
2. Et overskudd i samarbeidet vil, med mindre annet fremgår av samarbeidsavtalen, måtte anses som midler som er reservert for bruk til samarbeidet og klassifiseres derfor som bundne midler i vertskommunens regnskap. Dette gjelder som hovedregel ikke for vertskommunens andel av overskuddet. En avtale om deling av overskudd i samarbeidet representerer en kjent utgift i vertskommunens regnskap og en kjent inntekt i deltakerkommunenes regnskap. Overskuddet er kjent det året det er oppstått.

3.5.4 Investeringer

1. Investeringer foretatt av vertskommunesamarbeid er vertskommunens investering og regnskapsføres i vertskommunens investeringsregnskap. Aktivering av anleggsmidlet i balansen og avskrivninger skjer i vertskommunens regnskap.
2. Dersom deltakerkommunene finansierer sine respektive andeler av en investering, vil de kunne være formelle og reelle medeiere i anleggsmidlene. Deltakerkommunenes andel av investeringen regnskapsføres i de respektive kommuners investeringsregnskap som en investeringsutgift og aktiveres i deltakerkommunenes balanseregnskap. Vesentlighetsgrensen i KRS nr. 4 punkt 3.2 nr. 5 gjelder for hver enkelt deltakerkommunes investeringsandel.
3. Tilskudd til investeringer i vertskommunesamarbeid er tilskudd til vertskommunen. Slike tilskudd som etter kommuneloven § 14-16 første ledd kan finansieres med lån, føres i investeringsregnskapet i deltakerkommunene hvis tilskuddet finansieres med inntekter der, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4 første ledd andre punktum.

3.5.5 Avvikling av vertskommunesamarbeid

1. Oppløsning av vertskommunesamarbeid skal være regulert i samarbeidsavtalen, jf. kommuneloven § 20-4 tredje ledd bokstav h. Et økonomisk oppgjør ved oppløsning dekomponeres i sine enkelte bestanddeler og regnskapsføres i de respektive kommunenes drifts- eller investeringsregnskap.
2. Anleggsmidler som tilbakeføres til deltakerkommunene, regnskapsføres tilsvarende som ved etablering, jf. punkt 3.4.1.

4 ANBEFALING

4.1 Interkommunale samarbeid som er eget rettssubjekt

1. Dersom en deltakerkommune gjør innskudd i et kommunalt oppgavefelleskap, regnskapsføres dette i deltakerkommunens investeringsregnskap som om det var kjøp av andeler og aktiveres som anleggsmiddel i balansen. Andre overføringer fra en deltakerkommune til et kommunalt oppgavefelleskap enn de som følger av innskuddsplikten etter samarbeidsavtalen, regnes som tilskudd og utgiftsføres i deltakerkommunens driftsregnskap

I regnskapet til et kommunalt oppgavefelleskap regnskapsføres innskudd som mottas ved etablering av samarbeidet direkte i åpningsbalansen. Innskudd som gjennomføres på et senere tidspunkt enn ved etablering, regnskapsføres i drifts- eller investeringsregnskapet.

2. Overføringer og kjøp/salg mellom en deltakerkommune og et interkommunalt samarbeid regnskapsføres i drifts- eller investeringsregnskapet både i

deltakerkommunens regnskap og samarbeidets eget regnskap.

3. Dersom det ved en kommunes uttreden av samarbeidet skal foretas et oppgjør som innebærer overføring av midler fra samarbeidet til den uttredende kommunen og overføringen kan anses som tilbakebetaling av innskudd, skal dette regnskapsføres som salg av andeler i den uttredende kommunens investeringsregnskap.

Oppgjør som innebærer overføring av midler fra uttredende kommune til samarbeidet, utgiftsføres som en overføringsutgift i den uttredende kommunens regnskap. Dersom oppgjøret kan knyttes til investeringsformål i samarbeidet, skal overføringen regnskapsføres i investeringsregnskapet.

I samarbeidets regnskap skal dette regnskapsføres som en overføringsutgift. Oppgjør som innebærer overføring av midler til samarbeidet, inntektsføres i samarbeidets regnskap.

4.2 Interkommunale samarbeid som ikke er eget rettssubjekt – eget regnskap

1. Overføring av midler fra en deltakerkommune til et interkommunalt samarbeid regnes som tilskudd til samarbeidet. Overføringen regnskapsføres som en overføringsutgift i deltakerkommunens driftsregnskap, med mindre den kan utgiftsføres i investeringsregnskapet etter budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4.

Overføring av midler fra en kontorkommune regnskapsføres tilsvarende som en overføringsutgift i kontorkommunens regnskap. Overføringene regnskapsføres til kontinuitet, det vil si at bokført verdi på eiendelene i kommunens regnskap videreføres i samarbeidets regnskap.

I samarbeidets regnskap regnskapsføres overføringer som mottas ved etablering av oppgavefellesskapet som en overføringsinntekt i samarbeidets drifts- eller investeringsregnskap.

2. Overføringer og kjøp/salg mellom en deltakerkommune og et interkommunalt samarbeid regnskapsføres i drifts- eller investeringsregnskapet både i deltakerkommunens regnskap og samarbeidets eget regnskap. Dette gjelder også ved overføringer og kjøp/salg mellom interkommunale samarbeid og kontorkommunen.
3. Dersom det ved en kommunes uttreden av samarbeidet skal foretas et oppgjør som innebærer overføring av midler fra samarbeidet til den uttredende kommunen, skal dette regnskapsføres som en overføringsinntekt i den uttredende kommunens regnskap. Oppgjør som innebærer overføring av midler fra uttredende kommune til samarbeidet, utgiftsføres som en overføringsutgift i den uttredende kommunens regnskap. Dersom oppgjøret kan knyttes til investeringsformål i samarbeidet, skal overføringen regnskapsføres i investeringsregnskapet.

I samarbeidets regnskap regnskapsføres oppgjør som innebærer overføring av midler fra samarbeidet til en uttredende kommune som en overføringsutgift.

Oppgjør som innebærer overføring av midler fra uttredende kommune til samarbeidet, inntektsføres som hovedregel som en overføringsinntekt i samarbeidets driftsregnskap.

4.3 Interkommunale samarbeid som ikke er eget rettssubjekt – ikke eget regnskap

1. Regnskap for interkommunale samarbeid som ikke utarbeider eget årsregnskap, skal inngå i kontorkommunens regnskap.
2. Overføring av midler fra en deltakerkommune til et interkommunalt samarbeid regnes som tilskudd til samarbeidet. Overføringen regnskapsføres som en overføringsutgift i deltakerkommunens driftsregnskap, med mindre den kan utgiftsføres i investeringsregnskapet etter budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4.

Overføring av midler ved etablering av et interkommunalt samarbeid som ikke avlegger eget årsregnskap, regnskapsføres som en overføringsinntekt i kontorkommunens drifts- eller investeringsregnskap. Midlene klassifiseres som bundne fond i kontorkommunens årsregnskap.

3. Overføringer og kjøp/salg mellom en deltakerkommune og et interkommunalt samarbeid regnskapsføres i drifts- eller investeringsregnskapet både i deltakerkommunens og kontorkommunens regnskap. Overføringer og kjøp/salg mellom kontorkommunen og et interkommunalt samarbeid som ikke utarbeider eget regnskap, regnskapsføres tilsvarende som om det foretas mellom øvrige kommunale virksomheter i kommunekassens regnskap.

Investeringer foretatt av et interkommunalt samarbeid som ikke utarbeider eget regnskap, regnskapsføres i kontorkommunens investeringsregnskap. Aktivering av anleggsmidlet og avskrivninger skjer i kontorkommunens regnskap.

4. Dersom det ved uttreden av samarbeidet skal foretas et oppgjør som innebærer overføring av midler fra samarbeidet til den uttredende kommunen, skal dette regnskapsføres som en overføringsutgift i kontorkommunens regnskap og en tilsvarende inntekt i den uttredende kommunens regnskap.

4.4 Vertskommunesamarbeid etter kommuneloven kapittel 20

1. Økonomiske disposisjoner ved etablering av et vertskommunesamarbeid regnskapsføres etter de økonomiske realitetene. Overføring av anleggsmidler som er å anse som en transaksjon, regnskapsføres som salg av anleggsmidler i deltakerkommunens regnskap. Anleggsmidlet regnskapsføres i slike tilfeller som kjøp av anleggsmiddel og aktiveres i vertskommunens regnskap.
2. Overføringer og kjøp/salg mellom en deltakerkommune og et vertskommunesamarbeid regnskapsføres i drifts- eller investeringsregnskapet både i deltakerkommunen og vertskommunen.

Investeringer foretatt av vertskommunesamarbeid er vertskommunens investering og regnskapsføres i vertskommunens investeringsregnskap.

Aktivering av anleggsmidlet i balansen og avskrivninger skjer i vertskommunens regnskap.

3. Dersom det ved uttreden av et vertskommunesamarbeid skal foretas et oppgjør som innebærer overføring av midler fra vertskommunen til den uttredende kommunen, skal dette regnskapsføres som en overføringsutgift i vertskommunens drifts- eller investeringsregnskap og en tilsvarende inntekt i den uttredende kommunens regnskap.

Vedlegg 1: Oversikt over former for interkommunale samarbeid

	Interkommunalt politisk råd (IPR)/ Kommunalt oppgavefellesskap (KO)			Vertskommune- samarbeid
	<i>Eget rettssubjekt</i>	<i>Ikke eget rettssubjekt</i>	<i>Mindre samarbeid</i>	
Eget rettssubjekt	JA	NEI	NEI	NEI
Ansvar overfor tredjepart	Samarbeidet	Kontorkommunen	Kontorkommunen	Vertskommunen
Eget årsbudsjett	JA	JA (hovedregel)	Ja (hovedregel) Kan unnlates ved inntekter < 5 mill	NEI
Eget årsregnskap	JA	JA (hovedregel)	Ja (hovedregel) Kan unnlates ved inntekter < 5 mill	NEI
Inngår i konsolidert årsregnskap	NEI	JA (Kontorkommunen)	IA (Inngår i kontor- kommunen)	IA (Inngår i vertskommunen)
Inngår i KOSTRA- konsern	JA	JA	IA (Inngår i kontor- kommunen)	IA (Inngår i vertskommunen)
Mva-registrering	Egen mva-oppgave	Fellesoppgave med kontorkommunen	Fellesoppgave med kontorkommunen	IA
Innskudd (Kun aktuelt i KO)	Kjøp av andel i deltaker- kommunene. Frie midler i samarbeidet (hovedregel).	Regnskapsføres som tilskudd i deltaker- kommunene. Som hovedregel i drift. Frie midler i samarbeidet (hovedregel).	Regnskapsføres som tilskudd i deltakerkommunen e. Som hovedregel i drift. Bundne midler i kontorkommunens regnskap.	IA
Overføringer og kjøp/salg mellom kommunen og samarbeid	Regnskapsføres i drifts- eller investerings- regnskapet hos begge parter.	Regnskapsføres i drifts- eller investerings- regnskapet hos begge parter.	Regnskapsføres i drifts- eller investerings- regnskapet hos deltaker- og kontorkommune. Intern transaksjon mellom kontor- kommune og samarbeid.	Regnskapsføres i drifts- eller investerings- regnskapet hos deltaker- og vertskommune.
Investeringer	Aktiveres i samarbeidets regnskap	Aktiveres i samarbeidets regnskap	Aktiveres i kontorkommunens regnskap	Aktiveres i vertskommunens regnskap

	Interkommunalt politisk råd (IPR)/ Kommunalt oppgavefellesskap (KO)			Vertskommune- samarbeid
	<i>Eget rettssubjekt</i>	<i>Ikke eget rettssubjekt</i>	<i>Mindre samarbeid</i>	
Uttreden med overføring av midler til uttredende kommune	Tilbakebetaling av innskudd som salg av andeler i uttredende kommune. Overføringsutgift i samarbeidets regnskap.	Overføringsutgift i samarbeidets regnskap. Tilsvarende inntekt i uttredende kommune.	Overføringsutgift i kontorkommunens regnskap. Tilsvarende inntekt i uttredende kommune.	Overføringsutgift i vertskommunens regnskap. Tilsvarende inntekt i uttredende kommune.